

VENDIM
Nr. 49, datë 10.7.2015

NË EMËR TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	anëtar i “ “
Vitore Tusha	anëtare e “ “
Altina Xhoxhaj	anëtare e “ “
Fatmir Hoxha	anëtar i “ “
Besnik Imeraj	anëtar i “ “
Fatos Lulo	anëtar i “ “
Sokol Berberi	anëtar i “ “

me sekretare Edmira Babaj, në datën 15.4.2015, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 1 Akti, që i përket:

KËRKUES: Vasil Zoto

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Për-gjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën të vendimeve nr. 00-2013-1596 (225), datë 10.7.2013 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë; nr. 00-2012-1137, datë 27.9.2012 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë; nr. 17, datë 26.1.2011 të Gjykatës së Apelit Gjirokastrë; nr. 50, datë 11.3.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjirokastrë.

Konstatimi i cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor gjatë gjykimit në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Gjirokastrë, në Gjykatën e Apelit Gjirokastrë dhe në Gjykatën e Lartë si pasojë e cenimit të së drejtës për të mos u deklaruar fajtor mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme, të së drejtës për t’u prezumuar i pafajshëm, të parimit të barazisë të armëve, të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, të së drejtës për t’u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, të së drejtës për t’u dëgjuar.

Kthimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Gjirokastrë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sokol Berberi, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Gjirokastrë, me vendimin nr. 50, datë 11.3.2010, ka vendosur deklarimin fajtor të kërkuarit për kryerjen e veprës penale “Vjedhje me armë”, parashikuar nga neni 140 i Kodit Penal (KP) dhe e ka dënuar me 12 vjet burgim.

2. Gjykata e Apelit Gjirokastrë, me vendimin nr. 17, datë 26.1.2011, ka vendosur lënien në fuqi të këtij vendimi.

3. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2012-1137, datë 27.9.2012, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuari.

4. Në datën 3.12.2012, kërkuari i ka kërkuar Gjykatës së Lartë rishikimin e vendimeve nr. 00-2012-

1137, datë 27.9.2012 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, nr. 17, datë 26.1.2011 të Gjykatës së Apelit Gjyrokastër dhe nr. 50, datë 11.3.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjyrokastër. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2013-1596 (225), datë 10.7.2013, ka vendosur rrëzimin e kërkesës për rishikimin e vendimit nr. 50, datë 11.3.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjyrokastër.

II

5. **Kërkuesi** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) duke pretenduar se ndaj tij është zhvilluar një proces i parregullt ligjor. Më konkretisht, ai ka pretenduar se i është cenuar:

5.1 E drejta për të mos u deklaruar fajtor mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme për shkak të deklarimeve kontradiktore të kallëzuesit, të cilat shprehin vlerësime personale dhe nuk mund të vlerësohen si prova. Gjithashtu, sipas kërkuesit procesi i paraqitjes për njohje është bërë pa praninë e mbrojtësit, në shkelje të dispozitave procedurale penale.

5.2 E drejta për t'u prezumuar i pafajshëm nga gjykata, pasi ajo i ka çmuar dyshimet në favor të akuzës dhe jo të kërkuesit.

5.3 Parimi i barazisë së armëve, për arsye se gjykata nuk e ka vlerësuar si provë pasaportën e kërkuesit, duke mos u shprehur në lidhje me autenticitetin e saj.

5.4 Standardi i arsyetimit të vendimit gjyqësor nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, i cili nuk i ka vlerësuar shkaqet e rekursit dhe nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në të.

5.5 E drejta për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, pasi në përbërje të trupit gjykues të Gjykatës së Lartë, që ka marrë në shqyrtim kërkesën për rishikim, kanë marrë pjesë disa gjyqtarë, të cilët kanë gjykuar edhe mbi rekursin e paraqitur më parë nga kërkuesi.

5.6 E drejta për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur, për shkak se Gjykata e Lartë në vendimet e saj nuk e ka vlerësuar drejt objektin e mosmarrëveshjes dhe kërkuesi është gjykuar në mungesë, i përfaqësuar nga avokati i zgjedhur nga familjarët.

6. **Subjekti i interesuar**, Prokuroria e Përgjithshme, ka prapësuar si vijon:

6.1 Pretendimi i kërkuesit se gjykatat kanë pranuar prova në kundërshtim me ligjin apo kanë bërë vlerësime të gabuara në kundërshtim me atë çka provonin provat, nuk është objekt i shqyrtimit kushtetues.

6.2 Gjykatat e faktit gjatë gjykimit të çështjes i kanë pranuar provat e kërkuara nga kërkuesi, të cilat i janë nënshtruar debatit gjyqësor, rrjedhimisht, pretendimi i kërkuesit për cenimin e parimit të barazisë së armëve është i pabazuar.

6.3 Pretendimi i kërkuesit në lidhje me cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor është i pambështetur, duke pasur parasysh se vetë Gjykata në jurisprudencën e saj ka vlerësuar se arsyetimi i kufizuar në vendimet e marra në dhomë këshillimi nuk e cenon procesin e rregullt ligjor.

6.4 Për sa i përket pretendimit të cenimit të parimit të gjykatës së paanshme, kërkuesi nuk ka parashtruar argumente bindëse dhe të mjaftueshme për të vënë në diskutim paanshmërinë objektive të Gjykatës së Lartë.

6.5 Pretendimet e cenimit të së drejtës për t'u dëgjuar dhe të së drejtës për t'u mbrojtur nuk janë të bazuara, pasi në rastin konkret është respektuar kuadri ligjor i njofimeve dhe mbrojtja me avokat të caktuar nga familjarët sipas ligjit të kohës nuk e cenonte procesin e rregullt ligjor.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesit

7. Gjykata vlerëson se kërkuesi legjitimohet *ratione personae* në lidhje me pretendimet e tij, të cilat i ka paraqitur në kërkesë, në kuptim të nenit 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit të parashikuar nga neni 30 i ligjit nr. 8577,

datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

8. Në vijim, Gjykata ka shqyrtuar thelbin e pretendimeve të paraqitura nga kërkuesi në kërkesë.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për të mos u deklaruar fajtor mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme

9. Kërkuesi ka pretenduar se i është cenuar e drejta për të mos u deklaruar fajtor mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme për shkak të deklarimeve kontradiktore të kallëzuesit, të cilat, sipas tij, shprehin vlerësime personale dhe nuk mund të vlerësohen si prova. Gjithashtu, kërkuesi pretendon se procedura e njohjes është bërë në shkelje të neneve 171 e vijues të Kodit të Procedurës Penale (KPP-ja) dhe pa praninë e mbrojtësit.

10. Sipas jurisprudencës kushtetuese marrja e provave në mënyrë të ligjshme përbën një aspekt të rëndësishëm të respektimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe nga neni 6 i KEDNJ-së. Në këtë drejtim, detyra e Gjykatës është të vlerësojë nëse procesi si i tërë, duke përfshirë edhe mënyrën e marrjes së provave, ka qenë i drejtë. Parimi bazë kushtetues, që lidh provat me procesin e rregullt, është i sanksionuar në nenin 32/2 të Kushtetutës, sipas të cilit askush nuk mund të deklarohet fajtor mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme. Për të përcaktuar nëse procesi ka qenë i rregullt, duhet kontrolluar nëse e drejta e mbrojtjes është respektuar dhe duhet verifikuar në veçanti nëse kërkuesit i është dhënë mundësia për të vënë në dyshim autenticitetin e provave dhe kundërshtuar përdorimin e tyre (*shih vendimet nr. 57, datë 21.12.2012; nr. 47, datë 7.11.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata në lidhje me këtë aspekt të procesit rikonfirmon se pranimi dhe vlerësimi i provave si rregull bëhet nga gjykatat e zakonshme, kurse detyra e Gjykatës Kushtetuese është të sigurojë nëse procesi në tërësinë e tij, përfshirë edhe mënyrën në të cilën është marrë prova, ka qenë i rregullt (*shih vendimet nr. 19, datë 2.4.2012; nr. 7, datë 27.4.2005; nr. 106, datë 1.8.2001 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Nga aktet e paraqitura me kërkesën, Gjykata vëren se kërkuesi i ka ngritur pretendimet në lidhje me mënyrën e marrjes së provave përpara gjykatave të zakonshme, çka nënkupton se atij i është dhënë mundësia për të vënë në dukje mangësitë e provave nga ana formale, si dhe për të kundërshtuar autenticitetin dhe ligjshmërinë e tyre. Deklarimet e kallëzuesit janë vlerësuar nga gjykata si provë së bashku me dëshmitë e tjera për të verifikuar vërtetësinë e tyre. Në rastin në shqyrtim gjykatat i kanë mbështetur vendimet e tyre jo vetëm në provat e kundërshtuara si të pavlefshme nga kërkuesi, por edhe në një sërë provash të tjera të administruara gjatë gjyqimit, si dëshmitë dhe provat shkresore, të vëna në dispozicion nga autoritetet përkatëse. Për pasojë, Gjykata çmon se ky pretendim i kërkuesit është i pabazuar dhe nuk e bën procesin të cënueshëm nga pikëpamja kushtetuese.

C. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për t’u prezumuar i pafajshëm

12. Kërkuesi ka pretenduar se i është cenuar e drejta për t’u prezumuar i pafajshëm nga gjykata, pasi kjo e fundit i ka çmuar dyshimet në favor të akuzës dhe jo të kërkuesit. Sipas tij, gjykata i ka vlerësuar të dhënat nga zyra e gjendjes civile dhe komisarati i policisë në mënyrë jo të drejtë, duke krijuar paraprakisht bindjen për fajësinë e kërkuesit.

13. Gjykata është shprehur se prezumimi i pafajësisë është një nga elementet përbërëse të procesit të rregullt ligjor. Sipas nenit 30 të Kushtetutës, kushdo quhet i pafajshëm përderisa nuk i është provuar fajësia me vendim gjyqësor të formës së prerë. Gjykatat e zakonshme nuk duhet ta fillojnë procesin me bindjen se i pandehuri ka kryer krimin për të cilin akuzohet, se barra e provës i takon palës akuzuese, se çdo dyshim duhet të shkojë në favor të të pandehurit dhe se gjykata duhet ta mbështesë vendimin në prova të drejtpërdrejta dhe të tërthorta që duhet të provohen nga akuzu (*shih vendimet nr. 19, datë 2.4.2012; nr. 23, datë 23.7.2009; nr. 9, datë 28.4.2004 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Prezumimi i pafajësisë është trajtuar gjerësisht edhe nga GJEDNJ-ja, e cila ka theksuar se ky parim konsiderohet i shkelur nëse një vendim gjyqësor, që i përket një individi të akuzuar penalisht, reflekton një opinion që ai është fajtor përpara se të jetë provuar fajësia e tij sipas ligjit (*vendimet në çështjet John Murray*

kundër Mbretërisë së Bashkuar, 8 shkurt 1996; Telfner kundër Austrisë, 20 qershor 2001).

15. Mbi bazën e standardeve të mësipërme dhe nga vlerësimi në tërësi i materialeve të paraqitura me kërkesën, Gjykata nuk gjen ndonjë të dhënë që të tregojë se gjykatat e zakonshme e kanë filluar procesin me paragjykimin se kërkuesi i ka kryer veprat penale për të cilat akuzohet. Ato nuk përmbajnë ndonjë deklaram formal ose arsyetim, i cili të provojë se gjykatat e kanë konsideruar fajtor kërkuetin përpara se të jepej vendimi përfundimtar për fajësinë e tij. Gjithashtu, kërkueti nuk ka parashtruar argumente bindëse për sa i përket pretendimit të tij se gjykatat e kanë kaluar barrën e provës nga prokurori tek i gjykuari. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuetit për cenim të së drejtës për t'u prezumuar i pafajshëm, është i pabazuar.

C. Për pretendimin e cenimit të parimit të barazisë së armëve gjatë gjykimit

16. Kërkueti ka parashtruar se gjykatat nuk e kanë vlerësuar si provë pasaportën e kërkuetit, duke mos u shprehur në lidhje me autenticitetin e saj, pavarësisht se kjo ishte një provë shumë e rëndësishme. Sipas hyrje-daljeve të regjistruara në të, kërkueti pretendon se ka qenë i larguar në Greqi në kohën kur ka ndodhur ngjarja.

17. Gjykata ka vlerësuar se veçanërisht në procesin penal barazia e armëve, kontradiktoriteti dhe lidhur ngushtë me këto, mbrojtja e të pandehurit, e garantuar shprehimisht në nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, përbëjnë në vetvete elementet më të qenësishme e thelbë-sore të procesit të rregullt ligjor. Synimi kryesor është realizimi i një debati real ndërmjet akuzës dhe mbrojtjes, gjë që ndikon pozitivisht dhe në mënyrë të drejtpërdrejtë në zbulimin e së vërtetës dhe dhënien e drejtësisë nga gjykata me objektivitet e paanësi (*shih vendimet nr. 19, datë 18.9.2008; nr. 19, datë 12.6.2003 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Nisur nga parashtrimet e mësipërme të kërkuetit, Gjykata vëren se argumentet mbi të cilat ai mbështet pretendimin për cenimin e parimit të kontradiktoritetit e barazisë së armëve, kanë të bëjnë me çmuarjen nga ana e gjykatës të provave për të krijuar bindjen e brendshme në lidhje me fajësinë apo pafajësinë e tij. Si e tillë, kjo çështje i takon sferës së kompetencës së gjykatave të zakonshme, që bëjnë vlerësimin juridik të rrethanave dhe provave të parashtruara nga palët, dhe jo juridiksionit kushtetues, i cili nuk mund të zëvendësojë prerogativat kushtetuese e ligjore të vetë hallkave të sistemit gjyqësor, aq më tepër të vlerësojë bindjen e brendshme të gjykatave për çështje konkrete. Vetë Gjykata ka pranuar në mënyrë të vazhdueshme se mënyra e vlerësimit të provave është atribut i gjykatave të zakonshme që zgjidhin çështjen konkrete dhe nuk i nënshtrohet kontrollit të saj kushtetues. Ajo ka theksuar se kërkesa për marrje provash jo domosdoshmërisht duhet të pranohet nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm dhe se vlerësimi i tyre është kompetencë e këtyre gjykatave (*shih vendimet nr. 34, datë 12.7.2013; nr. 47, datë 7.11.2011; nr. 37, datë 19.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Nga aktet e dosjes rezulton se gjykata e apelit, pas përsëritjes së pjesshme të hetimit gjyqësor, ka marrë të dhëna nga gjendja civile përkatëse lidhur me gjeneralitetet e kërkuetit dhe vendimin e ndërrimit të emrit (nga "Baki Kuçi" në "Vasil Zoto"), nga Komisariati i Policisë Gjirokastrë për verifikimin e pasaportës që dispononte kërkueti, si dhe nga autoritetet e policisë greke për hyrje-daljet e kërkuetit në shtetin grek. Të gjitha këto të dhëna kjo gjykatë i ka vlerësuar në cilësinë e provave, sipas bindjes së saj të brendshme, në përputhje me nenet 380 dhe 152/1 të KPP-së.

20. Bazuar në standardet e mësipërme dhe faktet e çështjes konkrete, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuetit për cenimin e parimit të barazisë së armëve gjatë gjykimit, është haptazi i pambështetur.

D. Për pretendimin e cenimit të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor

21. Sipas kërkuetit është cenuar standardi i arsytimit të vendimit gjyqësor nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, i cili nuk ka vlerësuar shkaqet e rekursit dhe nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në të.

22. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se e drejta për një proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga nenet 42, 142/1 të Kushtetutës, si dhe neni 6 i KEDNJ-së, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u

tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë. Gjithsesi, Gjykata e ka vlerësuar zbatimin e këtij parimi rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre (*shih vendimet nr. 8, datë 28.2.2012; nr. 8, datë 16.3.2011; nr. 25, datë 10.6.2011; nr. 38, datë 30.12.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Sipas jurisprudencës së Gjykatës, arsyetimi i kufizuar i vendimit të marrë në dhomën e këshillimit nuk e cenon procesin e rregullt ligjor. Kjo formë arsyetimi është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së Lartë, përderisa shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit (*shih vendimet nr. 34, datë 12.7.2013; nr. 108, datë 3.10.2012; nr. 17, datë 17.5.2011, të Gjykatës Kushtetuese dhe vendimin nr. 143, datë 7.12.2011 të Mbledhjes së Gjyqtarëve*).

24. Edhe GJEDNJ-ja ka theksuar se “detyrimi që ka gjykata vendëse për të arsyetuar vendimet e saj, nuk mund të interpretohet sikur kërkohet arsyetim i detajuar për çdo pretendim të palës ndërgjyqëse. Masa e arsyetimit të vendimit varet nga natyra e vendimit në fjalë [...] Arsyetimi i kufizuar i dhënë nga Gjykata e Lartë në formulimin e vendimit në dhomë këshillimi, në mënyrë të nënkuptuar evidenton se aplikanti nuk ka ngritur një nga argumentet ligjore të përcaktuara në dispozitën përkatëse të legjislacionit të brendshëm, që është kusht për pranimin e kërkesës. Gjykata vëren se kur një gjykatë e lartë refuzon të pranojë një çështje, për arsye se mungojnë shkaqet ligjore për ngritjen e çështjes, një arsyetim shumë i kufizuar mund të përmbushë kriterin e nenit 6 të Konventës” (*Marini kundër Shqipërisë, datë 18.12.2007, §105-106 dhe Mishgjoni kundër Shqipërisë, datë 7.12.2010, § 51*).

25. Në rastin konkret vendimi i mospranimit të rekursit përmban, në pjesën hyrëse të tij, objektin e padisë, disponimet e gjykatës së shkallës së parë e asaj të apelit, si dhe shkaqet që kërkuesi ka parashtruar në rekurs. Ndërsa në pjesën arsyetuese, në përputhje me standardet e gjykimit paraprak në dhomë këshillimi, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka arritur në përfundimin se rekursi i paraqitur nuk përmban shkaqe nga ato që parashikon neni 432 i KPP-së, duke vendosur, në pjesën urdhëruese, mospranimin e tij.

26. Për rrjedhojë, bazuar në sa më sipër, Gjykata arrin në konkluzionin se pretendimi i kërkuetit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, është haptazi i pambështetur.

DH. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme

27. Kërkuesi ka pretenduar se i është cenuar e drejta për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, pasi në përbërje të trupit gjykues të Gjykatës së Lartë, që ka marrë në shqyrtim kërkesën për rishikim, kanë marrë pjesë disa gjyqtarë (E.I., SH.S. dhe A.Z.), të cilët kanë gjykuar edhe rekursin e paraqitur më parë nga kërkuesi.

28. Gjykata ka theksuar se gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një nga elementet e rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, i garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së. Parimi i paanshmërisë nënkupton mungesën e paragjyqimeve nga gjyqtarët për çështjen e shtruar përpara tyre dhe që ata të mos veprojnë në mënyrë të tillë që të ndihmojnë interesat e njëres prej palëve. Një gjykatë duhet të jetë e paanshme jo vetëm formalisht, por edhe në mënyrë të shprehur. E drejta për t'u gjykuar përpara një gjykate kompetente, të pavarur dhe të paanshme, të caktuar me ligj, kërkon që drejtësia jo vetëm duhet të bëhet, por ajo, gjithashtu, duhet të shikohet që bëhet (*shih vendimet nr. 25, datë 11.6.2013; nr. 25, datë 10.6.2011; nr. 38, datë 15.10.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Në kuptim të nenit 42/2 të Kushtetutës, respektimi i këtij parimi duhet të verifikohet duke zbatuar dy teste, testin subjektiv, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit që bindja personale ose interesi i një gjyqtari kanë ndikuar në vendimin e gjykatës, dhe, testin objektiv, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtim. Në kuptim të testit subjektiv, paanshmëria e gjyqtarëve duhet të prezumohet derisa të provohet e kundërta. Për sa i

përket testit objektiv, ai nënkupton se veç sjelljes personale të çdo anëtarit të trupit gjykues, duhet të provohet nëse ka fakte bindëse të cilat vënë në dyshim paanshmërinë. Në këtë kuadër edhe dukja e jashtme mund të ketë një farë rëndësie (*shih vendimet nr. 25, datë 11.6.2013; nr. 23, datë 4.11.2008; nr. 11, datë 2.4.2008; nr. 7, datë 11.3.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Për rrjedhojë, kur vlerësohet nëse në një çështje konkrete ka një arsye të përligjur që rrezikon paanshmërinë e një trupi gjykues, këndvështrimi i atyre që paraqesin këtë pretendim ka rëndësi, por vendimtar mbetet përcaktimi nëse ky dyshim është objektivisht i justifikueshëm (*shih vendimet nr. 47, datë 7.11.2011; nr. 25, datë 10.6.2011; nr. 10, datë 2.4.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Jurisprudenca e Gjykatës ka evidentuar se parimi i paanshmërisë në gjykim, në këndvështrim të përbërjes së trupit gjykues, duhet të respektohet në çdo shkallë të gjykimit, duke mos përjashtuar as shqyrtimin e çështjes në dhomën e këshillimit të Gjykatës së Lartë. Për Gjykatën është konsideruar gjykatë e njëanshme trupi gjykues, në përbërje të të cilit ka qenë i pranishëm qoftë edhe vetëm një gjyqtar, i cili, në këndvështrimin objektiv, nuk jepte garanci për një gjykim të paanshëm. Gjykata ka theksuar se “...thjesht dhe vetëm pjesëmarrja e një apo më shumë gjyqtarëve në një procedim të mëparshëm, pavarësisht nga ndikimi i prezencës dhe i mendimit të tyre në të gjithë trupin gjykues, është një arsye e mjaftueshme dhe njëkohësisht një garanci më pak për kërkuesin, tek i cili është krijuar dyshimi i bazuar se gjykata nuk ka qenë e paanshme në shqyrtimin e kësaj çështjeje. Dyshimi i mundshëm për paanësinë e gjyqtarit mund të ngrihet në hipotezën se gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt” (*shih vendimet nr. 21, datë 29.4.2010; nr. 7, datë 7.3.2011; nr. 48, datë 30.7.1999 të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Në rastin konkret kërkuesi ngre dyshimin mbi anshmërinë e gjyqtarëve E.I., SH.S. dhe A.Z., për shkak të pjesëmarrjes së tyre në dy gjykime të zhvilluara ndaj tij në Gjykatën e Lartë (*mospranim rekursi dhe rrëzim i kërkesës për rishikim*), që lidhen me të njëjtën çështje. Gjykata e vlerëson çështjen konkrete në këndvështrim të testit objektiv.

32. Nga aktet e administruara rezulton se tre gjyqtarët, E.I., SH.S. dhe A.Z., kanë marrë pjesë në Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë, që me vendimin nr. 00-2012-1137, datë 27.9.2012, ka vendosur në dhomë këshillimi mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi. Po ashtu këta gjyqtarë kanë marrë pjesë edhe në Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë, që me vendimin nr. 00-2013-1596 (225), datë 10.7.2013, ka vendosur, pas shqyrtimit në seancë gjyqësore, rrëzimin e kërkesës për rishikimin e vendimit nr. 50, datë 11.3.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjirokastrë. Sipas jurisprudencës së Gjykatës, në rekurs, të paktën formalisht, palët përpiqen të ngrenë para Gjykatës së Lartë shkaqe nga ato të parashikuara nga dispozitat procedurale përkatëse dhe, për këtë arsye, shqyrtimi i çështjes nga dhoma e këshillimit të Gjykatës së Lartë nuk është vetëm një konstatim formal i paraqitjes së shkaqeve ligjore në rekurs, por ai konsiston në vlerësimin e këtyre shkaqeve dhe bazueshmërisë së tyre, duke analizuar materialet e dosjes gjyqësore. Gjykata ka theksuar se në rast se Kolegji në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs janë haptazi të pabazuara, pasi nuk bëjnë pjesë në ato shkaqe që parashikojnë dispozita ligjore ose nuk gjejnë mbështetje në aktet e dosjes gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*shih vendimin nr. 8, datë 26.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Ndërsa për sa i përket rishikimit të një vendimi gjyqësor të formës së prerë, vlerësimi që bën Kolegji i Gjykatës së Lartë në këto raste është i ndryshëm nga ai që bën kur vihet në lëvizje nëpërmjet rekursit. Kërkesa për rishikim përfaqëson një formë të veçantë ankimi, një mjet të jashtëzakonshëm, me anë të të cilit kërkohet rishikimi i një vendimi të formës së prerë të gjykatës. Nëpërmjet këtij mjeti ankimi mund të hapet një gjykim i mbyllur në mënyrë përfundimtare nga gjykata. Për këto arsye, rishikimi i vendimit, si një mjet ankimor kundër vendimeve gjyqësore të formës së prerë, është i kufizuar vetëm në shkaqet e rishikimit të përcaktuara me ligj. Natyra e shqyrtimit të çështjes në rastet e rishikimit ka të bëjë jo vetëm me konstatimin e fakteve, por edhe me vlerësim të tyre (*shih vendimet nr. 18, datë 23.4.2013; nr. 36, datë 26.7.2011; nr. 25, datë 10.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

33. Në çështjen në shqyrtim kërkuesi ka kërkuar rishikimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë, bazuar në nenin 450/1, germa “c”, të KPP-së. Sipas kësaj dispozite rishikimi mund të kërkohej kur pas vendimit kanë dalë ose janë zbuluar prova të reja, të cilat, vetëm ose së bashku me ato që janë vlerësuar njëherë, tregojnë se vendimi është i gabuar. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka rrëzuar kërkesën për rishikim, pasi ka vlerësuar, në seancë gjyqësore, se “provat e paraqitura nga kërkuesi nuk përbëjnë prova të reja, në kuptim të nenit 450/1, germa “c”, të KPP-së” (*shih f. 6 të vendimit*). Shqyrtimi i kërkesës për rishikim në seancë gjyqësore, pasi është verifikuar paraqitja e saj sipas kriterëve ligjore në dhomën e këshillimit, ka të bëjë me analizimin në thelb të shkaqeve të rishikimit. Kështu, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, pjesë e të cilit ishin edhe gjyqtarët E.I., SH.S. dhe A.Z., ka bërë një vlerësim në thelb të provave të paraqitura nga kërkuesi si të reja në raport me procesin e themelit dhe është shprehur mbi to.

34. Nisur nga sa më sipër, Gjykata çmon se vlerësimet e bëra nga gjyqtarët E.I., SH.S. dhe A.Z., si pjesëtarë të trupit gjykues, në vendimet e mospranimit të rekursit (dhomë këshillimi) dhe rrëzimit të kërkesës për rishikim (seancë gjyqësore), janë të ndryshme. Megjithatë, siç është shprehur edhe në çështje të ngjashme (*shih vendimin nr. 4, datë 25.2.2009*), Gjykata vlerëson se pavarësisht nga forma dhe referenca ligjore e paraqitjes së pretendimeve të kërkuesit në të dyja gjykimet, ato lidhen me shqyrtimin në fakt të së njëjtës çështje gjyqësore. Në këto kushte pjesëmarrja e të njëjtëve gjyqtarë në këto dy gjykime nuk ofron garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm të kërkuesit në lidhje me paanshmërinë e gjykatës, aq më tepër kur këta gjyqtarë përbëjnë shumicën në numër të trupit gjykues. Kur ekzistojnë kushtet që justifikojnë një dyshim të përligjur për anshmëri gjatë gjykimit, detyra e çdo gjyqtari është t'i shmangët gjykimit, në mënyrë që të mos cenohet rregullsinë e procesit gjyqësor (*shih vendimin nr. 47, datë 7.11.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Në rastin konkret, pjesëmarrja e gjyqtarëve E.I., SH.S. dhe A.Z. në trupin gjykues që ka shqyrtuar kërkesën për rishikimin e vendimit të formës së prerë, ndërkohë që objektivisht kanë ekzistuar mundësitë për shmangien e tyre nga gjykimi, ka krijuar një dyshim të justifikuar të kërkuesit se vendimi i dhënë nuk ka qenë produkt i një procesi të paanshëm.

35. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, si një prej elementeve të së drejtës për një proces të rregullt gjyqësor, është i bazuar dhe duhet pranuar.

E. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për t'u dëgjuar dhe të së drejtës për t'u mbrojtur

36. Kërkuesi ka pretenduar se i është cenuar e drejta për t'u dëgjuar, për shkak se Gjykata e Lartë në vendimet e saj nuk e ka vlerësuar drejt objektin e mosmarrëveshjes, duke bërë një vlerësim të pasaktë të fakteve dhe të rrethanave. Ai pretendon, gjithashtu, cenimin e së drejtës për t'u mbrojtur, për arsye të gjykimit të tij në mungesë dhe përfaqësimit nga avokati i zgjedhur nga familjarët.

37. E drejta e një personi të akuzuar për të qenë i pranishëm në seancën dëgjimore të akuzave të ngritura kundër tij është thelbësore për një proces të drejtë. Kjo përfshin jo vetëm praninë fizike, por edhe aftësinë për të dëgjuar dhe ndjekur procedimet, për të kuptuar provat dhe argumentet, si dhe për të orientuar përfaqësuesit ligjorë dhe për të dhënë fakte. Shteti ka detyrimin për ta njoftuar të pandehurin në mënyrë efektive dhe të përshtatshme për seancën dhe të marrë masa për të siguruar praninë e tij. Po ashtu, një nga kriteret e gjykimit të drejtë është edhe e drejta e çdokujt të akuzuar për një vepër penale për t'u mbrojtur efektivisht nga një mbrojtës ligjor, e drejtë e cila nuk humbet edhe pse personi i akuzuar penalisht nuk ndodhet vetë personalisht në gjyq (*shih vendimin nr. 26, datë 8.5.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

38. Për sa i përket gjykimit në mungesë, Gjykata ka theksuar rëndësinë e zbatimit rigoroz të procedurave të njoftimit për të garantuar të drejtën për t'u dëgjuar e për t'u mbrojtur. Në radhë të parë është e domosdoshme që i pandehuri të ketë dijeni nëse ndaj tij ka filluar një proces penal dhe, në radhë të dytë, ky duhet të heqë dorë vullnetarisht nga pjesëmarrja në të (*shih vendimet nr. 26, datë 8.5.2012; nr. 45, datë, më 10.10.2011 dhe nr. 30, datë 17.6.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

39. Në çështjen konkrete, nga aktet e administruara të dosjes gjyqësore, rezulton se me vendimin nr. 34, datë 4.2.2009, gjykata e shkallës së parë ka deklaruar ikjen e kërkuesit, pasi ai nuk është gjetur nga kontrollet e kryera në banesën e tij dhe në vendet që frekuentonte (sipas procesverbalit të kërkimit të

personit të datës 20.1.2009). Fletëthirret e gjykatës së apelit, drejtuar kërkuesit, janë marrë nga avokati i tij (i caktuar nga familjarët) ose nga të afërmit e tij (motra), të cilët kanë qenë të pranishëm edhe në seancat gjyqësore së bashku me bashkëshorten e kërkuesit (procesverbalet e seancave të zhvilluara në datat 26.5.2010 dhe 28.4.2010). Duke vlerësuar personat marrës të fletëthirjeve si persona madhorë, si dhe formën e përmbajtjen e fletëthirjeve, nuk rezulton se ka pasur ndonjë të metë që mund ta bënte të pavlefshëm njoftimin, në kuptim të neneve 140 dhe 143 të KPP-së. Sipas Gjykatës organet shtetërore kanë marrë të gjitha masat dhe kanë kryer të gjitha veprimet e mundshme, duke përmbushur të gjitha detyrimet ligjore të parashikuara nga legjislacioni procedural penal, si dhe nga KEDNJ-ja në lidhje me njoftimin e kërkuesit. Gjithashtu, bazuar në karakteristikat e procesit të shqyrtimit paraprak të rekursit nga Kolegji i Gjykatës së Lartë në dhomë këshillimi në mungesë të palëve dhe, po ashtu, në referim të rrethanave të çështjes, ku mbrojtësi i zgjedhur nga kërkuesi ka qenë i pranishëm gjatë gjykimit të kërkesës për rishikim, Gjykata arrin në përfundimin se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës për t'u dëgjuar është i pambështetur.

40. Për sa i përket mbrojtësit të zgjedhur nga familjarët, Gjykata është shprehur në jurisprudencën e saj për pranimin e mbrojtësit të zgjedhur nga familjarët e të pandehurit vetëm nëse provohet se ata po veprojnë në bazë të porosisë që kanë marrë nga i pandehuri. Pra, lejohet zgjedhja e avokatit nga ana e familjarëve vetëm nëse këta të fundit shprehin vullnetin e të pandehurit për të hequr dorë nga pjesëmarrja në proces dhe jo të investohen me këtë zgjedhje nëse ata nuk kanë kontakte me të pandehurin (*shih vendimet nr. 26, datë 8.5.2012; nr. 45, datë 10.10.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

41. Nga aktet e dosjes gjyqësore konstatohet se fillimisht gjykata i ka caktuar avokat kryesisht e më pas, në bazë të prokurës së posaçme me nr. 943 rep., 237 kol. datë 19.5.2009, bashkëshortja e kërkuesit, Flora Zoto, i ka caktuar si mbrojtës avokatin T.N., duke i dhënë tagra të përfaqësojë kërkuesin edhe në mungesë të tij. Ky avokat e ka mbrojtur kërkuesin në shkallë të parë, si dhe ka paraqitur ankim në apel dhe rekurs në Gjykatën e Lartë. Nga procesverbali i seancës së datës 14.4.2010 në gjykatën e apelit avokati T.N. është shprehur se “merr përsipër njoftimin e të pandehurit”, çka lë të nënkuptohet se ai ka pasur kontakte me kërkuesin. Referuar kërkesës për rishikimin e vendimit, rezulton se kërkuesi është ekstraduar nga Greqia në datën 19.4.2012. Vendimi i Gjykatës së Lartë për mospranimin të rekursit të paraqitur nga avokati T.N., i zgjedhur nga familjarët, është marrë në datën 27.9.2012, pra 5 muaj pasi kërkuesi është ekstraduar dhe është vënë në dijeni të vendimeve penale të gjykatës së shkallës së parë dhe gjykatës së apelit ndaj tij. Megjithatë, ai ka caktuar avokat mbrojtës vetëm në datën 23.11.2012 për të kërkuar rishikimin e vendimeve gjyqësore të themelit.

42. Për pasojë, nisur nga sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës për t'u mbrojtur, është i pabazuar.

43. Si përfundim, në këndvështrim të standardeve të mësipërme, Gjykata vlerëson se në rastin konkret është cenuar parimi i gjykimit nga një gjykatë e paanshme, si element i së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
- Shfuqizimin si i papajtueshëm me Kushtetutën të vendimit nr. 00-2013-1596 (225), datë 10.7.2013, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Fatos Lulo, Besnik Imeraj, Fatmir Hoxha

Anëtarë

kundër: Vitore Tusha, Altina Xhoxhaj,

Sokol Berberi

MENDIM PAKICE

1. Në çështjen me kërkuar Vasil Zoto jemi kundër qëndrimit të shumicës për pranimin e kërkesës, duke shfuqizuar vendimin nr. 00-2013-1596 (225), datë 10.7.2013 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, dhe, për pasojë, dërgimin e çështjes për rishqyrtim në po atë gjykatë.

2. Kërkuar ka ngritur një sërë pretendimesh përpara Gjykatës, të cilat janë rrëzuar si haptazi të pabazuara, por është pranuar pretendimi për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, si pasojë e pjesëmarrjes së tre gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë si në kolegjin që ka shqyrtuar rekursin në dhomë këshillimi, ashtu edhe në kolegjin që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim.

3. Parimi i paanshmërisë së gjyqtarit/gjykatës është një nga elementet kryesore të së drejtës për një proces të rregullt. Neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së kërkojnë që një gjykatë brenda juridiksionit të saj të jetë e paanshme, ku paanshmëri do të thotë mungesë parajgykimi apo anësie, dhe ekzistenca e saj mund të provohet në mënyra të ndryshme. Për të arritur në përfundimin nëse ky pretendim është i bazuar, Gjykata ia nënshton atë dy testeve, konkretisht *testit subjektiv*, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit që bindja personale apo interesi i një gjyqtari kanë ndikuar në vendimin e gjykatës, si edhe *testit objektiv*, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtim. Për sa i përket testit subjektiv, paanshmëria e gjyqtarëve duhet të prezumohet derisa të provohet e kundërta, kurse për sa i përket atij objektiv, ai kërkon fakte bindëse, të cilat vënë në dyshim paanshmërinë. Lidhur me paanshmërinë objektive, në çështjen *Gjonboçari kundër Shqipërisë*, GJEDNJ-ja ka konkluduar se fakti i thjeshtë që gjyqtari ka marrë vendim, në vetvete nuk mjafton për të mbështetur dyshimet rreth paanshmërisë së tij. Ajo që ka rëndësi është qëllimi dhe natyra e veprimeve që ai kryen gjatë procesit gjyqësor. Në të njëjtën mënyrë, njohuritë e detajuara të gjyqtarit mbi çështjen nuk përbëjnë ndonjë shkak për të dyshuar mbi paanshmërinë e tij gjatë marrjes së vendimit në themel. Së fundmi, as shqyrtimi paraprak i një informacioni të disponueshëm nuk do të thotë se parajgykohet shqyrtimi përfundimtar i çështjes.

4. Kërkesa më e rëndësishme në lidhje me çdo lloj procesi është vetëm ajo e shmangies që i njëjti gjyqtar, në marrjen e vendimit, *të duhet të përshkojë të njëjtin itinerar logjik të ndjekur më parë*. Pra, kusht i nevojshëm për të vlerësuar një rast papajtueshmërie është ekzistenca e vlerësimeve që bien mbi vetë *res indicanda*, pra gjyqtari të mos jetë i kushtëzuar nga vlerësime të mëparshme të shprehura mbi të njëjtën *res indicanda*, si pasojë e veprimtarisë së zhvilluar më parë. Do të ishim para cenimit të së drejtës për një proces të rregullt në rast se do të rezultonte e kompromentuar paanshmëria e gjyqtarit, qoftë në rastin kur gjyqtari ka manifestuar bindjen e tij brenda të njëjtit procedim, qoftë kur vlerësimi i themelit është shprehur në një procedim të ndryshëm, por në çdo rast efektet cenuese duhet të vërtetohen *in concreto*.

5. Në rastin konkret rezulton se për sa i takon paanshmërisë personale (subjektive) të gjyqtarëve, pra bindjes së tyre të brendshme, nuk ka asnjë provë për ta vënë në dyshim atë. Kurse për sa i përket paanshmërisë objektive, duhet të hetohen rrethanat konkrete të çështjes.

6. Gjykata e Lartë ka shqyrtuar fillimisht rekursin e kërkuar në dhomë këshillimi, duke vlerësuar se ai nuk përmbante shkaqe ligjore, e për pasojë ka vendosur mospranimin e tij, dhe më pas ka marrë në shqyrtim kërkesën për rishikim në seancë gjyqësore, duke u shprehur mbi provat e paraqitura si të reja nga kërkuar. Ndërsa gjykimi i parë është fokusuar mbi çështje të ligjit, vlerësimi i dytë është bazuar mbi çështje që kanë të bëjnë me provat, për më tepër me prova të konsideruara të reja nga ana e kërkuar, që nuk janë bërë më parë objekt shqyrtimi nga gjykatat e faktit, vendimet e të cilave ka kontrolluar Gjykata e

Lartë gjatë shqyrtimit të rekursit. Nuk rezulton që në shqyrtimin dhe marrjen e vendimit në lidhje me kërkesën për rishikim, gjyqtarët në fjalë të kenë përshtetur të njëjtin itinerar logjik të ndjekur në shqyrtimin e rekursit në dhomë këshillimi, të kenë dhënë mendim mbi të njëjtat çështje apo që të kenë kryer të njëjtat vlerësime të dhëna më parë prej tyre. Vetë shumica në vendimin e saj pranon se vlerësimi që i është bërë rekursit në dhomën e këshillimit është i ndryshëm nga vlerësimi që të njëjtët gjyqtarë kanë bërë lidhur me kërkesën për rishikim (*shih paragrafin 34 të vendimit*). Në këtë kuptim vetëm fakti i pranisë së të njëjtëve gjyqtarë në të dyja kolegjet nuk është i mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se gjykata ka qenë e njëanshme.

7. Për pasojë, duke pasur parasysh sa më sipër, vlerësojmë se nga pikëpamja e testit objektiv veprimet e tre gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë që kanë marrë pjesë si në Kolegjin që ka shqyrtuar rekursin (dhomë këshillimi), ashtu edhe në Kolegjin që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim (seancë gjyqësore), nuk janë të tilla që të vënë në dyshim standardin e paanshmërisë në gjykim. Për rrjedhojë, edhe ky pretendim i kërkuarit duhet të ishte rrëzuar nga Gjykata si i pabazuar.

Anëtarë: Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha

MENDIM PAKICE

1. Për arsye se nuk ndaj të njëjtin qëndrim me shumicën lidhur me përfundimin e arritur në këtë çështje dhe argumentet mbi të cilat mbështetet ky qëndrim, e çmoj të rëndësishme të shprehem me mendim pakice.

2. Nëpërmjet arsyetimit të saj shumica ka vlerësuar se “pavarësisht nga forma dhe referenca ligjore e paraqitjes së pretendimeve të kërkuarit në të dyja gjykimet, konkretisht në mospranimin e rekursit (dhomë këshillimi) dhe rrëzimin e kërkesës për rishikim (seancë gjyqësore), ato lidhen me shqyrtimin në fakt të së njëjtës çështje gjyqësore. Në këto kushte pjesëmarrja e të njëjtëve gjyqtarë në këto dy gjykime nuk ofron garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm të kërkuarit në lidhje me paanshmërinë e gjykatës, aq më tepër kur këta gjyqtarë përbëjnë shumicën në numër të trupit gjykues. Në rastin konkret, pjesëmarrja e gjyqtarëve E.I., S.H.S. dhe A.Z. në trupin gjykues që ka shqyrtuar kërkesën për rishikimin e vendimit të formës së prerë, ndërkohë që objektivisht kanë ekzistuar mundësitë për shmangien e tyre nga gjykimi, ka krijuar një dyshim të justifikuar të kërkuarit se vendimi i dhënë nuk ka qenë produkt i një procesi të paanshëm” (§ 34 i vendimit). Si konkluzion, shumica ka vlerësuar se “pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës për t’u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, si një prej elementeve të së drejtës për një proces të rregullt gjyqësor, është i bazuar dhe duhet pranuar” (§ 35 i vendimit).

3. Nuk pajtohem me këtë qëndrim të shumicës për arsyet në vijim.

4. Siç ka theksuar edhe shumica gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një element i rëndësishëm i procesit të rregullt ligjor, i garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së. Në kuptim të nenit 42/2 të Kushtetutës, respektimi i këtij parimi duhet të verifikohet duke zbatuar dy teste: testin subjektiv, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit që bindja personale ose interesi i një gjyqtari kanë ndikuar në vendimin e gjykatës, dhe, testin objektiv, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtim. Kur vlerësohet nëse në një çështje konkrete ka një arsye të përligjur që rrezikon paanshmërinë e një trupi gjykues, këndvështrimi i atyre që paraqesin këtë pretendim ka rëndësi, por vendimtar mbetet përcaktimi nëse ky dyshim është objektivisht i justifikueshëm. Përjashtimi i këtyre dyshimeve është garanci për besimin që duhet të frymëzojnë gjykatat në një shoqëri demokratike për publikun dhe mbi të gjitha, për palët në procesin gjyqësor (*shih vendimet nr. 11, datë 5.4.2013; nr. 47, datë 7.11.2011; nr. 25, datë 10.6.2011; nr. 10, datë 2.4.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

5. Gjykata ka theksuar se paragjykimi eventual për paanshmërinë e gjyqtarit mund të ngrihet edhe në

hipotezën kur gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt (*shih vendimet nr. 12, datë 13.4.2007; nr. 15, datë 26.3.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

6. Në rastin konkret kërkuesi ka ngritur dyshimin mbi anshmërinë e gjyqtarëve E.I., SH.S. dhe A.Z., për shkak të pjesëmarrjes së tyre në dy gjykime të zhvilluara ndaj tij në Gjykatën e Lartë (mospranim rekursi dhe rrëzim i kërkesës për rishikim). Shumica e ka vlerësuar çështjen në këndvështrim të testit objektiv. Për sa i përket paanshmërisë objektive, çmuj se është e rëndësishme të vlerësohet nëse dyshimi i ngritur nga kërkuesi është mjaftueshmërisht i provueshëm nisur nga rrethanat e çështjes konkrete.

7. Lidhur me paanshmërinë objektive, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut ka theksuar se fakti i thjeshtë që gjyqtari ka marrë vendim, nuk mjafton në vetvete për të mbështetur dyshimet rreth paanshmërisë së tij. Ajo që ka rëndësi është qëllimi dhe natyra e veprimeve që kryen ai gjatë procesit gjyqësor. Në të njëjtën mënyrë, njohuritë e detajuara të gjyqtarit mbi çështjen nuk përbëjnë ndonjë shkak për të dyshuar mbi paanshmërinë e tij gjatë marrjes së vendimit në themel (*shih vendimin Gjonboçari kundër Shqipërisë, datë 31 mars 2005 referuar në vendimin nr. 2, datë 22.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

8. Me vendimin nr. 00-2012-1137, datë 27.9.2012, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, ku kanë marrë pjesë tre gjyqtarët e sipërpërmendur, ka vendosur në dhomë këshillimi mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi. Sipas jurisprudencës së Gjykatës, në vendimet e mospranimit të rekursit vlerësimi që kryen Kolegji i Gjykatës së Lartë lidhet me verifikimin e legjitimitetit të rekursuesit, si dhe praninë e kriterëve ligjore për shqyrtimin e çështjes në seancë gjyqësore, pra ai nuk është një shqyrtim në themel i shkaqeve të rekursit, çka është atribut i seancës gjyqësore (*shih vendimin nr. 25, datë 11.6.2013 të Gjykatës Kushtetuese*). Rrjedhimisht, në vendimin konkret të mospranimit të rekursit gjyqtarët E.I., SH.S. dhe A.Z. nuk kanë shprehur mendim në lidhje me themelin apo zgjidhjen e çështjes.

9. Ndërsa me vendimin nr. 00-2013-1596 (225), datë 10.7.2013, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, pjesë e të cilit kanë qenë sërish tre gjyqtarët E.I., SH.S. dhe A.Z., ka vendosur, pas shqyrtimit në seancë gjyqësore, rrëzimin e kërkesës për rishikimin e vendimit nr. 50, datë 11.3.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Gjirokastrë. Gjykata e Lartë e ka rrëzuar kërkesën për rishikim, pasi ka vlerësuar se “provat e paraqitura nga kërkuesi nuk përbëjnë prova të reja në kuptim të nenit 450/1, shkronja “c” (*shih f. 6 të vendimit të Gjykatës së Lartë*). Pra, në vendimin e rrëzimit të kërkesës për rishikim gjyqtarët E.I., SH.S. dhe A.Z. si pjesë e trupit gjykues, kanë bërë një vlerësim të ndryshëm nga ai i rekursit në dhomë këshillimi.

10. Në rastin konkret, gjyqtarët e Kolegjit të Gjykatës së Lartë kur kanë shqyrtuar në seancë gjyqësore kërkesën për rishikim kanë vlerësuar në thelb provat e paraqitura si të reja. Duke pasur parasysh qëllimin dhe natyrën e veprimeve që këta gjyqtarë kanë kryer gjatë dy gjykimeve të ndryshme (rekurs dhe rishikim), vlerësoj se ato nuk janë të tilla që të vënë në dyshim paanshmërinë e tyre. Rrjedhimisht, ndryshe nga shumica, çmuj se fakti i thjeshtë që gjyqtarët E.I., SH.S. dhe A.Z. kanë qenë pjesë e Kolegjeve Penale të Gjykatës së Lartë, të cilat kanë vendosur mospranimin e rekursit dhe rrëzimin e kërkesës për rishikim, të paraqitura nga kërkuesi, nuk mjafton për të mbështetur objektivisht dyshimet e këtij të fundit.

11. Vetë Gjykata ka theksuar se një fakt i tillë, i pranisë së të njëjtit gjyqtar në dhomë këshillimi në dy kolegje të Gjykatës së Lartë, nuk sjell *a priori* cenim të parimit të paanshmërisë. Një nga rastet për përjashtimin e gjyqtarit nga gjykimi është kur ai ka marrë pjesë në gjykimin e çështjes në një shkallë tjetër të procesit. Kjo dispozitë kërkon përjashtimin e gjyqtarit që ndodhet në situatën kur i duhet të përshkojë të njëjtin itinerar logjik që ka ndjekur tashmë në një gjykim të mëparshëm për të njëjtën çështje gjyqësore. Dyshimi i mundshëm për paanshmërinë e gjyqtarit mund të ngrihet në hipotezën se gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt, pra në rastin kur gjyqtari ka manifestuar bindjen e tij në një shkallë tjetër të procesit (*shih vendimin nr. 36, datë 26.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Si përfundim, nisur nga standardet e mësipërme, si dhe nga rrethanat e çështjes konkrete, vlerësoj se pretendimi i kërkuetit për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme është i

pabazuar dhe në këto kushte shumica nuk duhej ta pranonte kërkesën.

Anëtar

:

Sokol Berberi